

I.

(Zakonodavni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA 2014/61/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 15. svibnja 2014.

o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Digitalno gospodarstvo stubokom mijenja unutarnje tržište. Svojom inovativnošću, brzinom i dosegom preko granica ima potencijal podići integraciju unutarnjeg tržišta na novu razinu. Vizija Unije jest digitalno gospodarstvo koje pruža održive gospodarske i društvene prednosti zasnovane na suvremenim mrežnim uslugama i brzim internetskim vezama. Visokokvalitetna digitalna infrastruktura temelj je gotovo svih sektora modernog i inovativnog gospodarstva te je od strateške važnosti za društvenu i teritorijalnu koheziju. Stoga svi građani kao i privatni i javni sektor moraju imati prigodu biti dio digitalnog gospodarstva.
- (2) Priznajući važnost uvođenja širokopojasne mreže velikih brzina, države članice prihvatile su ambiciozne ciljeve širokopojasnog pristupa određene u komunikaciji Komisije pod naslovom „Digitalna agenda za Europu – digitalni poticaji za europski rast” („Digitalna agenda”), odnosno omogućiti osnovni širokopojasni pristup svim Europljanima do 2013., te osigurati da do 2020. svi Europljani imaju pristup znatno većim internetskim brzinama, većim od 30 Mbit/s, te da najmanje 50 % kućanstava u Uniji bude pretplaćeno na internetske veze brzine iznad 100 Mbit/s.
- (3) S obzirom na brzi razvoj tehnologija, eksponencijalni rast širokopojasnog prometa i rastuću potražnju za e-uslugama, ciljeve utvrđene u Digitalnoj agendi trebalo bi smatrati apsolutnim minimumom i Unija bi trebala težiti ambicioznijim ciljevima širokopojasnog pristupa kako bi ostvarila veći rast, konkurentnost i produktivnost. U kontekstu preispitivanja ove Direktive Komisija bi trebala procijeniti može li ova Direktiva dodatno doprinijeti tom cilju i na koji bi se način to moglo postići.

⁽¹⁾ SL C 327, 12.11.2013., str. 102.

⁽²⁾ SL C 280, 27.9.2013., str. 50.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 15. travnja 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 8. svibnja 2014.

- (4) Digitalnom agendom utvrđena je i potreba za politikama kojima bi se smanjili troškovi postavljanja širokopojsnih mreža na cijelom području Unije, uključujući ispravno planiranje i koordiniranje te smanjenje administrativnih tereta. U tom je smislu potrebno da države članice ostvare značajna prethodna ulaganja kako bi se omogućilo dijeljenje fizičke infrastrukture. Uzimajući u obzir ciljeve Digitalne agende, uz istodobno priznavanje značajnog smanjenja financijskih sredstava namijenjenih širokopojsnom pristupu u okviru Instrumenta za povezivanje Europe uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, države članice trebale bi biti u mogućnosti, kako bi se ostvarili ciljevi ove Direktive, koristiti se sredstvima Unije dostupnima u skladu s primjenjivim odredbama Unije.
- (5) Smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine doprinijelo bi i ostvarivanju digitalizacije javnog sektora šireći učinak digitalne financijske poluge na sve sektore gospodarstva uz smanjenje troškova za javnu upravu i pružanje učinkovitijih usluga građanima.
- (6) Uzimajući u obzir potrebu za djelovanjem na razini Unije kako bi se osigurala bolja širokopojsna pokrivenost, uključujući i smanjenjem troškova brze širokopojsne infrastrukture na što je ukazano u Zaključcima Europskog vijeća na sastanku održanom 13. i 14. prosinca 2012., komunikacija Komisije pod naslovom „Akt o jedinstvenom tržištu II.” naglašava potrebu za dodatnim naporima kako bi se brzo ostvarili ciljevi utvrđeni u Digitalnoj agendi između ostalog rješavanjem izazova ulaganja u mreže velike brzine.
- (7) Uvođenje nepokretnih i bežičnih elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine širom Unije zahtijeva znatna ulaganja čiji značajan dio predstavljaju troškovi građevinskih radova. Ograničavanjem nekih od skupih građevinskih radova dao bi se doprinos djelotvornijem uvođenju širokopojsnog pristupa.
- (8) Veliki dio tih troškova može se pripisati neučinkovitostima u postupku uvođenja koje su povezane s korištenjem postojeće pasivne infrastrukture (poput cijevi, cjevovoda, zdenaca, ormarića, motki, stupova, antenskih instalacija, tornjeva i drugih potpornih konstrukcija), uskih grla u vezi s koordiniranjem građevinskih radova, opsežnih upravnih postupaka ishoda dozvola te uskih grla povezanih s uvođenjem mreža unutar zgrada, koji dovode do visokih financijskih zapreka, posebno u ruralnim područjima.
- (9) Mjere kojima je cilj povećanje učinkovitosti korištenja postojeće infrastrukture te smanjenje troškova i zapreka pri izvođenju novih građevinskih radova trebale bi, uz očuvanje djelotvorne konkurencije, pružiti znatan doprinos osiguranju brzog i opsežnog postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine, bez negativnog utjecaja na zaštitu, sigurnost i neometano funkcioniranje postojeće javne infrastrukture.
- (10) Neke su države članice usvojile mjere s namjerom smanjenja troškova uvođenja širokopojsne mreže. Međutim, te su mjere još uvijek rijetke i raštrkane. Razmjerno povećanje tih mjera diljem Unije moglo bi značajno doprinijeti uspostavi digitalnog jedinstvenog tržišta. Usto, razlike u regulatornim zahtjevima ponekad onemogućuju suradnju među komunalnim poduzećima i mogu stvoriti prepreke za ulazak novih mrežnih operatora te prepreke za nove poslovne mogućnosti sprečavajući razvoj unutarnjeg tržišta za korištenje i postavljanje fizičke infrastrukture za elektroničke komunikacijske mreže velike brzine. U konačnici, inicijative na razini država članica ne čine se uvijek sveobuhvatnima, a bitno je poduzimati djelovanja tijekom cijelog postupka uvođenja i u svim sektorima kako bi se ostvario usklađen i značajan utjecaj.
- (11) Ova Direktiva ima za cilj utvrditi neka minimalna prava i obveze primjenjive diljem Unije kako bi se olakšalo uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine i koordinacija među sektorima. Uz osiguranje minimalnih ravnopravnih uvjeta, njome se ne bi trebale dovesti u pitanje postojeće najbolje prakse i mjere usvojene na nacionalnoj i lokalnoj razini koje sadrže detaljnije odredbe i uvjete kao i dodatne mjere kojima se ta prava i odredbe nadopunjuju, u skladu s načelom supsidijarnosti.
- (12) S obzirom na načelo *lex specialis*, kada se primjenjuju konkretnije regulatorne mjere u skladu s pravom Unije, one bi trebale imati prednost pred minimalnim pravima i obvezama predviđenima ovom Direktivom. Stoga ova

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe, izmjeni Uredbe (EU) br. 913/2010 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 680/2007 i (EZ) br. 67/2010 (SL L 348, 20.12.2013., str. 129.).

Direktiva ne bi trebala dovesti u pitanje regulatorni okvir Unije za elektroničku komunikaciju određen u Direktivi 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, kao i Direktivi 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ Direktivi 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, Direktivi 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ i Direktivi Komisije 2002/77/EZ ⁽⁵⁾, uključujući nacionalne mjere donesene u skladu s tim regulatornim okvirom, poput posebnih simetričnih ili asimetričnih regulatornih mjera.

- (13) Bilo bi znatno učinkovitije za operatore elektroničkih komunikacijskih mreža, osobito one novopridošle, da ponovno koriste postojeću fizičku infrastrukturu, uključujući onu drugih sektora komunalnih usluga, za uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža, posebno u područjima gdje ne postoje odgovarajuće elektroničke komunikacijske mreže ili gdje ne bi bilo ekonomski opravdano graditi novu fizičku infrastrukturu. Nadalje, sinergije među sektorima mogu znatno smanjiti potrebu za građevinskim radovima za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža kao i s time povezane društvene i okolišne troškove poput zagađenja, smetnji i prometnih zagušenja. Stoga bi se ova Direktiva trebala primjenjivati ne samo na pružatelje usluga javnih komunikacijskih mreža, već i na sve vlasnike ili nositelje prava korištenja, u potonjem slučaju ne dovodeći u pitanje vlasnička prava trećih osoba, opsežnu i rasprostranjenu fizičku infrastrukturu pogodnu za smještanje elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža, kao što su fizičke mreže za opskrbu strujom, plinom, vodom te kanalizacijski sustavi i sustavi odvodnje, usluge grijanja i prijevoza.
- (14) S ciljem poboljšanja postavljanja komunikacijskih elektroničkih mreža velike brzine na unutarnjem tržištu, ova bi Direktiva trebala utvrditi prava pristupa fizičkoj infrastrukturi za pružatelje usluga javnih komunikacijskih mreža, neovisno o njezinoj lokaciji pod pravičnim i razumnim uvjetima koji su u skladu s uobičajenim ostvarivanjem vlasničkih prava. Obveza davanja pristupa fizičkoj infrastrukturi ne bi trebala dovesti u pitanje prava vlasnika zemljišta ili zgrade u kojoj se infrastruktura nalazi.
- (15) Imajući u vidu njihovu nisku razinu diferencijacije, u fizička postrojenja mreže često se može istodobno smjestiti cijeli niz elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža, uključujući one sposobne za pružanje usluga širokopoljnog pristupa brzine od najmanje 30 Mbit/s u skladu s načelom tehnološke neutralnosti, a da to ne utječe na isporuku glavne usluge i uz minimalne troškove prilagodbe. Stoga fizička infrastruktura koja ima samo svrhu smještanja drugih elemenata mreže, a da pritom nije sama aktivni element mreže, –primjerice u slučaju svjetlovodnih niti koje se ne koriste, može u načelu biti upotrijebljena za smještanje elektroničkih komunikacijskih kabela, opreme ili drugih elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža bez obzira na njezinu stvarnu uporabu ili vlasništvo nad njom, kada nema nikakvih sigurnosnih problema ni štete za buduće poslovne interese vlasnika infrastrukture. Fizička infrastruktura javnih komunikacijskih mreža može se u načelu upotrijebiti i za smještanje elemenata drugih mreža te stoga države članice mogu odabrati primjenu načela uzajamnosti u odgovarajućim slučajevima i dopustiti operatorima javnih komunikacijskih mreža da nude pristup svojim mrežama s ciljem postavljanja drugih mreža. Ne dovodeći u pitanje ostvarivanje specifičnog općeg interesa povezanog s pružanjem glavne usluge, trebalo bi poticati sinergije među mrežnim operatorima kako bi se istodobno doprinijelo ostvarivanju ciljeva Digitalne agende.
- (16) Iako ova Direktiva ne bi trebala dovoditi u pitanje posebne zaštitne mjere potrebne za osiguranje sigurnosti i javnog zdravlja kao i sigurnosti te cjelovitosti mreža, posebno onih mreža unutar kritične infrastrukture, te osigurati da glavna usluga koju pruža mrežni operator ne bude ugrožena, posebno u mrežama koje se koriste za opskrbu vodom namijenjenom za ljudsku potrošnju, općim pravilima u nacionalnim zakonodavstvima kojima bi se mrežnim operatorima zabranilo dogovaranje pristupa fizičkoj infrastrukturi s pružateljima usluga elektroničkih komunikacijskih mreža moglo bi se onemogućiti uspostavljanje tržišta za pristup fizičkim infrastrukturama. Takva opća pravila trebalo bi stoga ukinuti. Istodobno mjere određene u ovoj Direktivi ne bi trebale dovesti u pitanje mogućnost da države članice pružanje pristupa infrastrukturi od strane operatora komunalnih usluga učine privlačnijim isključivanjem prihoda koji proizlaze iz te usluge iz osnove za izračun tarifa krajnjim korisnicima za njihovu glavnu aktivnost ili aktivnosti, a u skladu s primjenjivim pravom Unije.

⁽¹⁾ Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.).

⁽²⁾ Direktiva 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međupovezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu) (SL L 108, 24.4.2002., str. 7.).

⁽³⁾ Direktiva 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju) (SL L 108, 24.4.2002., str. 21.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) (SL L 108, 24.4.2002., str. 51.).

⁽⁵⁾ Direktiva Komisije 2002/77/EZ od 16. rujna 2002. o tržišnom natjecanju na tržištima elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (SL L 249, 17.9.2002., str. 21.).

- (17) Mrežni operator može odbiti pristup specifičnoj fizičkoj infrastrukturi zbog objektivnih razloga. Primjerice, fizička infrastruktura može biti tehnički neprikladna zbog posebnih okolnosti u vezi s infrastrukturom u odnosu na koju je zatražen pristup, kao što je nedostatak trenutno dostupnog prostora ili zbog budućih potreba za prostorom koje su u dovoljnoj mjeri dokazane, na primjer javno dostupnim planovima ulaganja. Slično tomu, u posebnim okolnostima, dijeljenje infrastrukture može ugroziti sigurnost ili javno zdravlje, cjelovitost i sigurnost mreže, uključujući mrežu unutar kritične infrastrukture, ili može ugroziti pružanje usluga koje se u prvom redu pružaju putem iste infrastrukture. Nadalje, kada mrežni operator već pruža masovni pristup fizičkoj mrežnoj infrastrukturi koja ispunjava potrebe tražitelja pristupa, pristup temeljnoj fizičkoj infrastrukturi može imati nepovoljan gospodarski utjecaj na njegov poslovni model i poticaje za ulaganja dok bi istodobno to dovelo i do neučinkovitog udvostručavanja mrežnih elemenata. Istodobno u slučaju na temelju regulatornog okvira Unije za elektroničke komunikacije nametnutih obveza pristupa fizičkoj infrastrukturi, poput onih za poduzetnike sa značajnom tržišnom snagom, to bi već bilo pokriveno specifičnim regulatornim obvezama na koje ova Direktiva ne bi trebala utjecati.
- (18) Ako poduzetnici koji daju ili su ovlašteni za davanje na korištenje usluge javnih komunikacijskih mreža zatraže pristup u određenom području, mrežni operatori trebali bi dostaviti ponudu za zajedničko korištenje svojih postrojenja pod pravičnim i razumnim uvjetima, uključujući cijenu, osim ako je pristup odbijen zbog objektivnih razloga. Ovisno o okolnostima, nekoliko elemenata moglo bi utjecati na uvjete pod kojima se odobrava takav pristup, poput: dodatnih troškova održavanja i prilagodbe; preventivnih zaštitnih mjera koje treba usvojiti kako bi se ograničili nepovoljni utjecaji na sigurnost, zaštitu i cjelovitost mreže; drugih specifičnih aranžmana o odgovornosti u slučaju štete; korištenja javnih subvencija dodijeljenih za izgradnju infrastrukture uključujući specifične uvjete povezane sa subvencijom ili predviđene nacionalnim pravom u skladu s pravom Unije; sposobnosti pružanja ili osiguravanja kapaciteta infrastrukture kako bi se ispunile obveze javnih službi; ograničenja koja proizlaze iz nacionalnih odredaba s ciljem zaštite okoliša, javnog zdravlja, javne sigurnosti ili radi ispunjavanja ciljeva urbanističkog i prostornog planiranja.
- (19) U slučaju neslaganja tijekom komercijalnih pregovora o tehničkim i komercijalnim uvjetima, svaka stranka treba biti u mogućnosti obratiti se tijelu za rješavanje sporova na nacionalnoj razini koje bi strankama nametnulo rješenje, a kako bi se izbjegla neutemeljena odbijanja djelovanja ili nametanje nerazumnih uvjeta. Pri određivanju cijena za odobrenje pristupa tijelo za rješavanje sporova trebalo bi osigurati da davatelj pristupa ima pravičnu mogućnost da mu budu nadoknađeni troškovi koje je imao u vezi s pružanjem pristupa njegovoj fizičkoj infrastrukturi, uzimajući u obzir posebne nacionalne uvjete i tarife strukture uspostavljene s ciljem pružanja pravične mogućnosti za naknadu troškova uzimajući u obzir sve prethodne, od strane nacionalnog regulatornog tijela, nametnute pravne lijekove. Pritom bi tijelo za rješavanje sporova također trebalo uzeti u obzir utjecaj zatraženog pristupa na poslovni plan davatelja pristupa, uključujući ulaganja koja je poduzeo davatelj pristupa od kojeg se zahtijeva pristup, posebno ulaganja u fizičku infrastrukturu u odnosu na koju se pristup zahtijeva. U posebnom slučaju pristupa fizičkoj infrastrukturi pružatelja javnih komunikacijskih mreža, ulaganja provedena na takvoj infrastrukturi mogu izravno doprinijeti ciljevima Digitalne agende te silazno tržišno natjecanje može biti pod utjecajem slobodnog usputnog korištenja (*free-riding*). Svaka obveza pristupa stoga treba potpuno uzeti u obzir ekonomsku isplativost tih ulaganja na temelju njihova profila rizičnosti, vremenskog rasporeda za povrat ulaganja, utjecaja pristupa na silazno tržišno natjecanje i slijedom toga na cijene i povrat ulaganja, smanjenja vrijednosti imovine mreže u vrijeme podnošenja zahtjeva za pristup, poslovnog slučaja koji podupire provedeno ulaganje, posebno ulaganje u fizičku infrastrukturu koja se koristi za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga velike brzine te mogućnosti prethodno pružene tražitelju pristupa u smislu zajedničkog postavljanja.
- (20) Kako bi se djelotvorno planiralo postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine te kako bi se osiguralo najdjelotvornije korištenje postojeće infrastrukture pogodne za uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža, poduzetnicima koji daju na korištenje ili koji su ovlašteni za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža trebalo bi omogućiti pristup osnovnim informacijama o dostupnoj fizičkoj infrastrukturi na području postavljanja. Te osnovne informacije trebale bi omogućiti procjenu potencijala za korištenje postojeće infrastrukture na posebnom području, kao i smanjiti štete na postojećoj fizičkoj infrastrukturi. Imajući u vidu broj uključenih dionika te kako bi se olakšao pristup tim informacijama, također diljem sektora i preko granica, navedene osnovne informacije trebale bi biti dostupne putem jedinstvene informacijske točke. Ta jedinstvena informacijska točka trebala bi omogućiti pristup osnovnim informacijama već dostupnima u elektroničkom obliku uz određena ograničenja kako bi se osigurala sigurnost i cjelovitost mreže, posebno mreže unutar kritične infrastrukture, ili kako bi se zaštitile legitimne operativne i poslovne tajne.
- (21) Bez nametanja nove obveze mapiranja državama članicama, ovom bi se Direktivom trebalo predvidjeti da bi osnovne informacije već prikupljene u tijelima javnog sektora i dostupne u elektroničkom obliku sukladno

nacionalnim inicijativama i pravu Unije poput Direktive 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ trebale biti dostupne, primjerice s pomoću hiperveze, jedinstvenoj informacijskoj točki. Time bi se omogućio koordinirani pristup informacijama o fizičkoj infrastrukturi za pružatelje usluga javnih komunikacijskih mreža uz istodobno jamčenje sigurnosti i cjelovitosti tih informacija, osobito u vezi s nacionalnom kritičnom infrastrukturom. Dostupnost takvih informacija ne smije dovesti u pitanje zahtjeve za transparentnošću već primjenjive za ponovno korištenje informacija iz javnog sektora u skladu s Direktivom 2003/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. Ako informacije dostupne javnom sektoru ne osiguraju prikladna saznanja o postojećim fizičkoj infrastrukturi u posebnom području ili određenog tipa, mrežni operatori trebali bi te informacije staviti na raspolaganje poduzetnicima koji daju na korištenje ili koji su ovlašteni za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža.

- (22) Ako osnovne informacije nisu dostupne putem jedinstvene informacijske točke, trebalo bi osigurati mogućnost za poduzetnike koji daju ili su ovlašteni za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža da izravno zahtijevaju takve specifične informacije od bilo kojeg mrežnog operatora iz predmetnoga područja. Usto, ako je zahtjev razuman, posebice ako je potreban u smislu mogućnosti dijeljenja postojećih fizičke infrastrukture ili koordiniranja građevinskih radova, poduzetnike koji daju ili su ovlašteni za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža trebalo bi omogućiti da provode preglede na licu mjesta te da zahtijevaju informacije u vezi s planiranim građevinskim radovima pod transparentnim, razmjernim i nediskriminirajućim uvjetima te ne dovodeći u pitanje zaštitne mjere poduzete u svrhu osiguranja sigurnosti i cjelovitost mreže kao i zaštite povjerljivosti te operativnih i poslovnih tajni. Visoku transparentnost planiranih građevinskih radova, a posebno za područja od najveće koristi, trebaju poticati sami mrežni operatori ili je treba poticati putem jedinstvenih informacijskih točaka, usmjeravajući ovlaštene operatore na takve informacije kad god su dostupne.
- (23) Ako dođe do sporova u pogledu pristupa informacijama o fizičkim infrastrukturama u smislu postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine, tijelo za rješavanje sporova trebalo bi obvezujućom odlukom moći riješiti takve sporove. U svakom slučaju odluke tog tijela ne bi trebale dovesti u pitanje mogućnost bilo koje stranke da se vezano za konkretni slučaj obrati sudu.
- (24) Koordiniranje građevinskih radova u vezi s fizičkim infrastrukturama može osigurati znatne uštede i na najmanju moguću mjeru svesti nepravilnosti u području zahvaćenom postavljanjem nove elektroničke komunikacijske mreže. Zbog toga je potrebno zabraniti regulatorna ograničenja kojima se općenito sprečavaju pregovori među mrežnim operatorima s ciljem koordiniranja takvih radova kako bi se postavile i elektroničke komunikacijske mreže velike brzine. Međutim u slučaju građevinskih radova koji se ne financiraju javnim sredstvima, ova Direktiva ne bi trebala dovesti u pitanje mogućnost dionika da zaključe sporazume o koordiniranju građevinskih radova u skladu sa svojim planovima ulaganja i poslovnim planovima i odabranim vremenom.
- (25) Građevinski radovi koji se u potpunosti ili djelomično financiraju javnim sredstvima trebali bi stremiti maksimiziranju pozitivnog zajedničkog učinka koristeći pozitivne vanjske učinke tih radova diljem sektora te osiguravajući jednake mogućnosti za dijeljenje dostupne i planirane fizičke infrastrukture imajući u vidu postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža. Uzimajući u obzir da glavna svrha građevinskih radova financiranih javnim sredstvima ne bi trebala trpjeti negativne utjecaje, mrežni operator koji izvodi izravno ili neizravno, primjerice putem podizvođača, građevinske radove pod razmjernim, nediskriminirajućim i transparentnim uvjetima trebao bi udovoljiti pravodobnim i razumnim zahtjevima za koordiniranje postavljanja elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine, osiguravajući primjerice i pokrivanje dodatnih troškova, uključujući i troškove zbog kašnjenja, te svođenje izmjena prvobitnih planova na najmanju moguću mjeru. Ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila o državnim potporama, države članice bi trebale moći predvidjeti pravila o raspodjeli troškova povezanih s usklađenim postavljanjem. Potrebno je imati i posebne postupke nagodbe kako bi se osiguralo brzo rješavanje sporova povezanih s pregovorima o tim sporazumima o koordiniranju pod razmjernim, pravičnim i nediskriminirajućim uvjetima. Takve odredbe ne bi smjele dovesti u pitanje pravo država članica da rezerviraju kapacitete za elektroničke komunikacijske mreže čak i u nedostatku specifičnih zahtjeva, a s namjerom udovoljavanja budućim zahtjevima za fizičkom infrastrukturom kako bi se maksimizirala vrijednost građevinskih radova, ili da donose mjere kojima dodjeljuju slična prava koordiniranja građevinskih radova operatorima drugih vrsta mreža, poput plinskih ili električnih.

⁽¹⁾ Direktiva 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25.4.2007., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2003/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o ponovnom korištenju informacija javnog sektora (SL L 345, 31.12.2003., str. 90.).

- (26) Za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža ili novih elemenata mreža mogu biti potrebne različite dozvole, uključujući građevinske, urbanističke, okolišne i ostale dozvole, kako bi se zaštitili nacionalni i opći interesi Unije. Broj dozvola potrebnih za postavljanje različitih vrsta elektroničkih komunikacijskih mreža te lokalni karakter postavljanja mogu zahtijevati primjenu niza postupaka i uvjeta. Štiteći pravo svakog nadležnog tijela da bude uključeno te da zadržava svoje ovlasti odlučivanja u skladu s načelom supsidijarnosti, sve relevantne informacije o postupcima i općim uvjetima primjenjivima na građevinske radove trebale bi biti dostupne putem jedinstvene informacijske točke. To bi moglo smanjiti složenost i povećati djelotvornost i transparentnost, osobito za novopridošle operatore ili one manje koji još nisu aktivni na određenom području. Nadalje, države članice trebale bi moći predvidjeti pravo poduzetnika koji daju na korištenje ili su ovlašteni za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža da podnesu zahtjev putem jedinstvene kontaktne točke.
- (27) Kako bi se osiguralo da postupci izdavanja dozvola ne predstavljaju zapreke ulaganjima te da nemaju nepovoljan učinak na unutarnje tržište, države članice trebale bi osigurati da odluka o izdavanju ili neizdavanju dozvola u vezi s postavljanjem elektroničkih komunikacijskih mreža ili novih elemenata mreža bude u svakom slučaju stavljena na raspolaganje u roku od najviše četiri mjeseca ne dovodeći u pitanje ostale rokove ili obveze određene za ispravno vođenje postupka, a koje su primjenjive na postupak izdavanja dozvola u skladu s nacionalnim pravom ili pravom Unije. Takva odluka može biti prešutna ili izričita prema primjenjivim pravnim odredbama. Ako je to potrebno, države članice trebale bi predvidjeti pravo na naknadu pružateljima koji pretrpe štetu zbog kašnjenja nadležnog tijela u izdavanju dozvola unutar primjenjivih rokova.
- (28) Kako bi se osiguralo da postupci izdavanja dozvola budu dovršeni u razumnom vremenskom roku, države članice bi trebale razmotriti uspostavljanje nekoliko zaštitnih mjera, poput prešutnog odobrenja, ili poduzeti mjere pojednostavljanja postupaka, između ostalog smanjujući broj dozvola potrebnih za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža ili izuzimajući neke kategorije malih ili standardiziranih građevinskih radova iz potreba za dozvolom. Nadležna tijela na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini trebala bi opravdati svako odbijanje izdavanja dozvola u svojoj nadležnosti na temelju objektivnih, transparentnih, nediskriminirajućih i razmjernih kriterija i uvjeta. To ne bi smjelo dovoditi u pitanje bilo koju mjeru koje su države članice donijele s namjerom izuzimanja određenih elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža, pasivnih ili aktivnih, od izdavanja dozvola.
- (29) Ostvarivanje ciljeva Digitalne agende zahtijeva da uvođenje infrastrukture bude čim bliže lokaciji krajnjih korisnika uz istodobno potpuno poštovanje načela proporcionalnosti u pogledu ograničenja prava vlasništva radi ostvarenje općeg interesa. Trebalo bi olakšati uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine do samih krajnjih korisnika i istodobno osigurati tehnološku neutralnost osobito uz pomoć fizičke infrastrukture unutar zgrada pripremljenih za mrežu velike brzine. S obzirom na to da ugradnja malih cijevi tijekom izgradnje zgrade ograničeno utječe na povećanje troškova, dok naknadno opremanje zgrada infrastrukturom za velike brzine može predstavljati značajan udio u trošku postavljanja mreže velike brzine, sve nove zgrade ili zgrade koje je potrebno opsežno obnoviti trebale bi biti opremljene fizičkom infrastrukturom koja bi omogućila povezivanje krajnjih korisnika s mrežama velike brzine. Kako bi se uvele elektroničke komunikacijske mreže velike brzine, nove višestambene zgrade, kao i višestambene zgrade koje je potrebno opsežno obnoviti, trebale bi biti opremljene pristupnom točkom putem koje bi pružatelj mogao pristupiti infrastrukturi unutar zgrade. Nadalje, ulagači u zgrade trebali bi predvidjeti prazne cijevi od svakog stana do pristupne točke koja se nalazi u višestambenoj zgradi ili izvan nje. Mogući su slučajevi poput novih pojedinačnih stanova ili kategorija opsežnih radova na obnovi u izoliranim područjima kada se izgledi za vezu velike brzine, zbog objektivnih razloga, smatraju pretjerano neostvarivima da bi opravdali opremanje zgrade fizičkom infrastrukturom unutar zgrade prilagođenom vezi za veliku brzinu ili pristupnom točkom, ili kada takvo opremanje zgrade ne bi bilo razmjerno drugim gospodarskim razlozima ili razlozima očuvanja urbanog nasljeđa i okoliša, primjerice zbog posebnih kategorija spomenika.
- (30) Kako bi se budućim kupcima i stanarima pomoglo pri identifikaciji zgrada koje su opremljene fizičkom infrastrukturom unutar zgrade prilagođenom vezi velike brzine i koje stoga imaju značajan potencijal za uštede te kako bi se promicala prilagođenost zgrada vezi velike brzine, države članice trebale bi moći uvesti dobrovoljnu oznaku „pripremljeno za širokopojasni pristup” za zgrade opremljene takvom infrastrukturom i pristupnom točkom u skladu s ovom Direktivom.
- (31) Kada pružatelji usluga javnih komunikacijskih mreža postavljaju elektroničke komunikacijske mreže velike brzine u određenom području, postoje značajne ekonomije razmjera ako oni svoje mreže mogu dovesti do pristupne točke u zgradi bez obzira je li pretplatnik u to vrijeme izrazio izričiti interes za uslugu, ali pod uvjetom da se utjecaj na privatno vlasništvo sveđe na najmanju mogući mjeru, koristeći postojeću fizičku infrastrukturu i vraćajući zahvaćeno područje u prvobitno stanje. Nakon što se mreža dovede do pristupne točke, povezivanje

dodatnog potrošača moguće je po znatno nižoj cijeni, osobito uz pristup postojećem vertikalnom segmentu unutar zgrade prilagođenom vezi velike brzine. Taj cilj jednako je ispunjen kada je sama zgrada već opremljena elektroničkom komunikacijskom mrežom velike brzine pristup kojoj je, pod transparentnim, razmjernim i nediskriminirajućim uvjetima, osiguran za svakog pružatelja usluga javnih komunikacijskih mreža koji ima aktivnog pretplatnika u zgradi. To osobito može biti slučaj u državama članicama koje su poduzele mjere na temelju članka 12. Direktive 2002/21/EZ.

- (32) Nove bi zgrade trebale biti opremljene infrastrukturom unutar zgrade prilagođenom vezi velike brzine i, kada se radi o višestambenim zgradama, pristupnom točkom. Države članice bi trebale pokazati određeni stupanj fleksibilnosti pri ostvarivanju tog cilja. U tom se pogledu ovom Direktivom ne nastoje uskladiti pravila o povezanim troškovima, uključujući naknadu za troškove opremanja zgrada fizičkom infrastrukturom unutar zgrade prilagođenom vezi velike brzine i pristupnom točkom.
- (33) Imajući u vidu društvene prednosti digitalnog uključivanja i uzimajući u obzir ekonomiju postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine, gdje ne postoji ni pasivna ni aktivna infrastruktura prilagođena vezi velike brzine unutar prostorija krajnjih korisnika, niti alternativa za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža pretplatniku, svaki pružatelj usluga javnih komunikacijskih mreža trebao bi imati pravo dovesti svoju mrežu do privatnog prostora na vlastiti trošak, pod uvjetom da utjecaj na privatno vlasništvo bude sveden na najmanju moguću mjeru, primjerice ponovno upotrebljavajući, ako je to moguće, postojeću fizičku infrastrukturu unutar zgrade ili osiguravajući potpunu obnovu zahvaćenih područja.
- (34) U skladu s načelom supsidijarnosti, ovom se Direktivom ne bi trebalo dovoditi u pitanje mogućnost država članica da predviđene regulatorne zadatke dodijele nadležnim tijelima najprikladnijima za njihovo provođenje u skladu s domaćim ustavnim sustavom za dodjelu nadležnosti i ovlasti te sa zahtjevima određenima u ovoj Direktivi.
- (35) Nacionalno tijelo određeno za rješavanje sporova trebalo bi osigurati nepristranost i neovisnost u odnosu na uključene stranke i trebalo bi imati odgovarajuće nadležnosti i sredstva.
- (36) Države članice bi za slučaj nepoštovanja nacionalnih mjera usvojenih na temelju ove Direktive trebale predvidjeti odgovarajuće, djelotvorne, razmjerne i odvraćajuće sankcije.
- (37) Kako bi se osigurala djelotvornost pojedinačnih informacijskih točaka predviđenih ovom Direktivom, države članice trebale bi osigurati odgovarajuća sredstva, kao i dostupnost relevantnih informacija u vezi sa specifičnim područjem na pojedinačnim informacijskim točkama uz optimalnu razinu agregiranja gdje se može osigurati dragocjena učinkovitost u pogledu dodijeljenih zadataka, uključujući u lokalnom katastru. U tom smislu, države članice bi mogle razmotriti moguće sinergije i ekonomije opsega s točkama pojedinačnog kontakta u smislu članka 6. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ s ciljem nadogradnje na postojeće strukture i maksimiziranja prednosti za krajnje korisnike.
- (38) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive kojom se nastoji olakšati postavljanje fizičke infrastrukture pogodne za elektroničke komunikacijske mreže velike brzine diljem Unije ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (39) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i pridržava se načela priznatih prije svega u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, a posebno prava na privatnost i zaštitu poslovnih tajni, slobodu vođenja posla, prava vlasništva i prava na djelotvoran pravni lijek. Ovu Direktivu države članice primjenjuju u skladu s tim pravima i načelima,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ova Direktiva ima za cilj olakšati i potaknuti uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine promičući zajedničko korištenje postojeće fizičke infrastrukture i omogućujući učinkovitije postavljanje nove fizičke infrastrukture kako bi trošak uvođenja takvih mreža bio što niži.

⁽¹⁾ Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

2. Ovom Direktivom uspostavljaju se minimalni zahtjevi u vezi s građevinskim radovima i fizičkom infrastrukturom, s ciljem približavanja određenih aspekata zakona i drugih propisa država članica u tim područjima.
3. Države članice mogu zadržati ili uvesti mjere u skladu s pravom Unije koje nadilaze minimalne zahtjeve uspostavljene ovom Direktivom s ciljem uspješnijeg ostvarivanja cilja iz stavka 1.
4. Ako je bilo koja od odredaba ove Direktive protivna odredbi Direktive 2002/21/EZ, Direktive 2002/19/EZ, Direktive 2002/20/EZ, Direktive 2002/22/EZ i Direktive 2002/77/EZ, odgovarajuće odredbe tih direktiva imaju prednost.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se definicije navedene u Direktivi 2002/21/EZ.

Primjenjuju se i sljedeće definicije:

1. „mrežni operator” znači poduzetnik koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže, kao i poduzetnik koji daje na korištenje fizičku infrastrukturu koja je namijenjena pružanju:
 - (a) usluga proizvodnje, prijenosa ili distribucije:
 - i. plina;
 - ii. struje, uključujući javnu rasvjetu;
 - iii. grijanja;
 - iv. vode, uključujući ispuštanje ili pročišćavanje otpadnih voda i kanalizacije, i sustave odvodnje;
 - (b) usluga prijevoza, uključujući željeznicu, ceste, luke i zračne luke;
2. „fizička infrastruktura” znači bilo koji element mreže koji je namijenjen za smještanje drugih elemenata mreže, a da pritom i sam ne postane aktivni element mreže, poput cijevi, stupova, vodova, kontrolnih soba, zdenaca, ormarića, zgrada ili ulaza u zgrade, antenskih instalacija, tornjeva i stupova; kabeli, uključujući svjetlovodne niti koje se ne koriste, kao i elementi mreže koji se koriste za opskrbu vodom namijenjenom za ljudsku potrošnju, kako je utvrđeno u članku 2. točki 1. Direktive Vijeća 98/83/EZ ⁽¹⁾ nisu fizička infrastruktura u smislu ove Direktive;
3. „elektronička komunikacijska mreža velike brzine” znači elektronička komunikacijska mreža koja omogućuje pružanje usluga širokopolasnog pristupa pri brzinama od najmanje 30 Mbit/s;
4. „građevinski radovi” znači svaki rezultat izgradnje ili građevinskih radova sagledan u cjelini, a koji je sam po sebi dovoljan za ispunjavanje ekonomske ili tehničke funkcije te podrazumijeva jedan ili više elemenata fizičke infrastrukture;
5. „tijelo javnog sektora” znači državno, regionalno ili lokalno tijelo, javnopravno tijelo ili udruženje koje se sastoji od jednog ili nekoliko takvih tijela ili jednog ili nekoliko takvih javnopravnih tijela;
6. „javnopravna tijela” znači tijela koja posjeduju sve od sljedećih značajki:
 - (a) uspostavljena su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba od općeg interesa, a nisu industrijske ili trgovačke naravi;
 - (b) imaju pravnu osobnost; i
 - (c) u cijelosti ili većim dijelom ih financira država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela ili su podložna upravljачkom nadzoru od strane tih tijela ili imaju upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor, a više od polovice članova tih odbora imenovala je država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela;
7. „fizička infrastruktura unutar zgrade” znači fizička infrastruktura ili instalacije na lokaciji krajnjeg korisnika, uključujući elemente zajedničkog vlasništva, namijenjene smještanju žičnih i/ili bežičnih pristupnih mreža ako takve pristupne mreže mogu isporučivati elektroničke komunikacijske usluge i povezivati pristupnu točku zgrade sa zaključnom točkom mreže;

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kakvoći vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 330, 5.12.1998., str. 32.).

8. „fizička infrastruktura unutar zgrade prilagođena mreži velike brzine” znači fizička infrastruktura unutar zgrade namijenjena smještanju elemenata ili omogućavanju pružanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina;
9. „opsežni radovi na obnovi” znači izgradnja ili građevinski radovi na lokaciji krajnjeg korisnika koji obuhvaćaju strukturne izmjene cijele fizičke infrastrukture unutar zgrade ili njezina značajnog dijela i za koje je potrebna građevinska dozvola;
10. „dozvola” znači izričita ili prešutna odluka nadležnog tijela nakon svakog postupka u okviru kojega se od poduzetnika zahtijeva da poduzme korake kako bi na zakonit način izvodio gradnju ili građevinske radove;
11. „pristupna točka” znači fizička točka koja se nalazi unutar ili izvan zgrade te koja je dostupna poduzetnicima koji daju na korištenje ili su ovlašteni za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže, pri čemu je omogućena veza s infrastrukturom unutar zgrade prilagođenom mreži velike brzine.

Članak 3.

Pristup postojećoj fizičkoj infrastrukturi

1. Države članice osiguravaju da svaki mrežni operator ima pravo poduzetnicima koji daju na korištenje ili su ovlašteni za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ponuditi pristup svojoj fizičkoj infrastrukturi radi postavljanja elemenata brzih elektroničkih komunikacijskih mreža. Na temelju recipročnosti, države članice mogu predvidjeti pravo operatorâ javnih komunikacijskih mreža da ponude pristup svojoj fizičkoj infrastrukturi u svrhu postavljanja mreža koje nisu elektroničke komunikacijske mreže.
2. Države članice osiguravaju da na pisani zahtjev poduzetnika koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža, svaki mrežni operator ima obvezu udovoljiti svim razumnim zahtjevima za pristup njegovoj fizičkoj infrastrukturi pod pravičnim i razumnim uvjetima, uključujući cijenu, radi postavljanja elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. U tom se pisanom zahtjevu navode elementi projekta za koji se traži pristup, uključujući određeni vremenski okvir.
3. Države članice zahtijevaju da svako odbijanje pristupa bude zasnovano na objektivnim, transparentnim i razmjernim kriterijima, kao što su:
 - (a) tehnička prikladnost fizičke infrastrukture u odnosu na koju se zahtijeva pristup za smještanje bilo kojih elemenata elektroničke komunikacijske mreže velike brzine iz stavka 2.;
 - (b) dostupnost prostora za smještanje elemenata elektroničke komunikacijske mreže velike brzine iz stavka 2., uključujući buduće potrebe mrežnog operatora za prostorom koje su na odgovarajući način dokazane;
 - (c) pitanja sigurnosti i javnog zdravlja;
 - (d) cjelovitost i sigurnost svih mreža, a posebno kritične nacionalne infrastrukture;
 - (e) rizik ozbiljnih smetnji planiranih elektroničkih komunikacijskih usluga pri pružanju drugih usluga putem iste fizičke infrastrukture;
 - (f) dostupnost održivih alternativnih načina veleprodajnog pristupa fizičkoj mrežnoj infrastrukturi koje pruža mrežni operator i koji su prikladni za obavljanje djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina pod uvjetom da je takav pristup ponuđen pod pravičnim i razumnim uvjetima.

Države članice osiguravaju da mrežni operator navede razloge odbijanja u roku od dva mjeseca od dana primitka cjelovitog zahtjeva za pristup.

4. Ako je pristup odbijen ili ako nije postignut dogovor o posebnim uvjetima, uključujući cijenu, u roku od dva mjeseca od dana primitka zahtjeva za pristup, države članice osiguravaju da bilo koja stranka ima pravo uputiti to pitanje nadležnom nacionalnom tijelu za rješavanje sporova.
5. Države članice zahtijevaju da nacionalno tijelo za rješavanje sporova iz stavka 4. donese, vodeći u potpunosti računa o načelu proporcionalnosti, obvezujuću odluku o rješavanju spora pokrenutog na temelju stavka 4. uključujući utvrđivanje pravičnih i razumnih uvjeta te uključujući, prema potrebi, cijene.

Nacionalno tijelo za rješavanje sporova rješava spor u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju u roku od četiri mjeseca od dana primitka cjelovitog zahtjeva, osim u iznimnim okolnostima, ne dovodeći u pitanje mogućnost bilo koje stranke da se vezano za konkretni slučaj obrati sudu.

Ako se spor odnosi na pristup infrastrukturi pružatelja usluga elektroničke komunikacijske mreže, a nacionalno tijelo za rješavanje sporova je nacionalno regulatorno tijelo, ono prema potrebi uzima u obzir ciljeve utvrđene u članku 8. Direktive 2002/21/EZ. Svaka cijena koju odredi tijelo za rješavanje sporova osigurava da davatelj pristupa ima pravičnu mogućnost naknade troškova i uzima u obzir utjecaj zatraženog pristupa na poslovni plan davatelja pristupa, uključujući ulaganja mrežnog operatora od kojega se zahtijeva pristup, a posebno ulaganja u fizičku infrastrukturu korištenu za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga velikih brzina.

6. Ovim člankom ne dovodi se u pitanje pravo vlasništva vlasnika fizičke infrastrukture u slučajevima kada mrežni operator nije vlasnik ni pravo vlasništva bilo koje treće osobe, kao što su vlasnici zemljišta i vlasnici privatne imovine.

Članak 4.

Transparentnost u vezi s fizičkom infrastrukturom

1. Države članice osiguravaju da, radi zahtijevanja pristupa fizičkoj infrastrukturi u skladu s člankom 3. stavkom 2., svaki poduzetnik koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža ima pravo pristupa, na temelju zahtjeva, sljedećim osnovnim informacijama u vezi s postojećom fizičkom infrastrukturom bilo kojeg mrežnog operatora:

- (a) lokacija i trasa;
- (b) vrsta i sadašnje korištenje infrastrukture; i
- (c) kontaktna točka.

Države članice osiguravaju da poduzetnik koji zahtijeva pristup navede područje na kojem namjerava postaviti elemente elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina.

Države članice mogu odobriti ograničavanje pristupa osnovnim informacijama samo ako je to neophodno s obzirom na sigurnost mreža i njihovu cjelovitost, nacionalnu sigurnost, javno zdravlje ili zaštitu, povjerljivost ili operativne i poslovne tajne.

2. Države članice mogu zahtijevati od svakog tijela javnog sektora koje po prirodi zadaća koje obavlja u električkom obliku drži sastavnice osnovnih informacija iz stavka 1. u vezi s fizičkom infrastrukturom mrežnog operatora, da iste, prije 1. siječnja 2017., stavi na raspolaganje putem jedinstvene informacijske točke koristeći se elektroničkim sredstvima, a države članice zahtijevaju od tih tijela javnog sektora da sastavnice osnovnih informacija na temelju zahtjeva stave na raspolaganje poduzetnicima koji daju na korištenje ili su ovlašteni za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže, ne dovodeći u pitanje ograničenja na temelju stavka 1. Svako ažuriranje tih informacija i svaka nova sastavnica osnovnih informacija iz stavka 1. koje zaprimi tijelo javnog sektora stavljaju se na raspolaganje jedinstvenoj informacijskoj točki u roku od dva mjeseca od primitka. To se razdoblje može produljiti za najviše jedan mjesec, u slučaju kada je to potrebno da bi se zajamčila pouzdanost pruženih informacija.

3. Osnovne informacije koje su stavljene na raspolaganje jedinstvenoj informacijskoj točki u skladu sa stavkom 2. dostupne su bez odgađanja putem jedinstvene informacijske točke, u električkom obliku i pod razmjernim, nediskriminirajućim i transparentnim uvjetima. Države članice osiguravaju da se na temelju ovog stavka, do 1. siječnja 2017., putem jedinstvene informacijske točke, omogući pristup osnovnim informacijama.

4. U slučaju kada osnovne informacije iz stavka 1. nisu dostupne putem jedinstvene informacijske točke, države članice zahtijevaju od mrežnih operatora da omoguće pristup tim informacijama na poseban pisani zahtjev poduzetnika koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže. U takvom zahtjevu navodi se područje na kojem se namjeravaju postaviti elementi elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Pristup informacijama odobrava se u roku od dva mjeseca od dana primitka pisanog zahtjeva pod razmjernim, nediskriminirajućim i transparentnim uvjetima, ne dovodeći u pitanje ograničenja na temelju stavka 1.

5. Na poseban pisani zahtjev poduzetnika koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže, države članice zahtijevaju od mrežnih operatora da udovolje razumnim zahtjevima za preglede na licu mjesta određenih elemenata njihove fizičke infrastrukture. U takvom se zahtjevu navode elementi dotične mreže radi postavljanja elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Pregledi određenih elemenata mreže na licu mjesta odobravaju se pod razmjernim, nediskriminirajućim i transparentnim uvjetima u roku od mjesec dana od dana primitka pisanog zahtjeva, ne dovodeći u pitanje ograničenja na temelju stavka 1.

6. Države članice osiguravaju da, u slučaju spora u vezi s pravima i obvezama predviđenima ovim člankom, svaka stranka ima pravo spor iznijeti pred nacionalno tijelo za rješavanje sporova. Nacionalno tijelo za rješavanje sporova donosi, vodeći u potpunosti računa o načelu proporcionalnosti, obvezujuću odluku o rješavanju spora u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju u roku od dva mjeseca, osim u iznimnim okolnostima, ne dovodeći u pitanje mogućnost bilo koje stranke da se vezano za konkretni slučaj obrati sudu.

7. Države članice mogu propisati izuzeća od obveza predviđenih u stavcima od 1. do 5. u slučaju da postoji fizička infrastruktura koja se ne smatra tehnički prikladnom za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina ili u slučaju kritične nacionalne infrastrukture. Takva izuzeća moraju biti odgovarajuće obrazložena. Zainteresiranim strankama daje se prilika da u razumnom roku dostave komentare na nacrt izuzeća. O svakom takvom izuzeću obavješuje se Komisiju.

8. Države članice osiguravaju da poduzetnici koji daju na korištenje ili su ovlašteni za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže i koji ostvaruju pristup informacijama na temelju ovog članka poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo poštovanje povjerljivosti te operativnih i poslovnih tajni.

Članak 5.

Koordiniranje građevinskih radova

1. Države članice osiguravaju da svaki mrežni operator ima pravo sklapati ugovore o koordiniranju građevinskih radova s poduzetnicima koji daju na korištenje ili su ovlašteni za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža radi postavljanja elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina.

2. Države članice osiguravaju da svaki mrežni operator koji izravno ili neizravno izvodi građevinske radove u potpunosti ili djelomično financirane javnim sredstvima udovolji svakom razumnom zahtjevu za koordiniranje građevinskih radova na transparentnoj i nediskriminirajućoj osnovi koji su podnijeli poduzetnici koji daju na korištenje ili su ovlašteni za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža radi postavljanja elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Tom će se zahtjevu udovoljiti pod uvjetom da:

- (a) to ne povlači za sobom bilo kakve dodatne troškove, uključujući i zbog dodatnih kašnjenja prvotno planiranih građevinskih radova
- (b) to ne sprječava nadzor nad koordiniranjem radova; i
- (c) je zahtjev za koordiniranje podnesen što je prije moguće, a u svakom slučaju najmanje mjesec dana prije podnošenja konačnog projekta nadležnim tijelima radi izdavanja dozvole.

Države članice mogu propisati pravila o raspodjeli troškova povezanih s koordiniranjem građevinskih radova.

3. Ako se sporazum o koordiniranju građevinskih radova na temelju stavka 2. ne postigne u roku od mjeseca dana od dana primitka formalnog zahtjeva za pregovore, države članice osiguravaju da stranke imaju pravo to pitanje iznijeti pred nadležno nacionalno tijelo za rješavanje sporova.

4. Države članice osiguravaju da nacionalno tijelo za rješavanje sporova iz stavka 3. donese, vodeći u potpunosti računa o načelu proporcionalnosti, odluku o rješavanju spora pokrenutog na temelju stavka 3., uključujući određivanje pravičnih i nediskriminirajućih uvjeta i naknada, prema potrebi.

Nacionalno tijelo za rješavanje sporova rješava spor u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju u roku od dva mjeseca od dana primitka cjelovitog zahtjeva, osim u iznimnim okolnostima, ne dovodeći u pitanje mogućnost bilo koje stranke da se vezano za konkretni slučaj obrati sudu.

5. Države članice mogu propisati izuzeća od obveza predviđenih u ovom članku za građevinske radove manje važnosti, primjerice u smislu vrijednosti, opsega ili trajanja, ili u slučaju kritične nacionalne infrastrukture. Takva izuzeća moraju biti odgovarajuće obrazložena. Zainteresirane stranke imaju priliku u razumnom roku dati komentare na nacrt izuzeća. O svakom takvom izuzeću obavješuje se Komisiju.

Članak 6.

Transparentnost u vezi s planiranim građevinskim radovima

1. Kako bi se u pregovorima dogovorili ugovori o koordiniranju građevinskih radova iz članka 5., države članice zahtijevaju od svakog mrežnog operatora da na poseban pisani zahtjev poduzetnika koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže stave na raspolaganje sljedeće osnovne informacije u vezi s tekućim ili planiranim građevinskim radovima koji se odnose na njegovu fizičku infrastrukturu za koje je izdana dozvola ili je postupak izdavanja dozvole u tijeku ili se prvo podnošenje zahtjeva nadležnim tijelima za izdavanje dozvole predviđa u sljedećih šest mjeseci:

- (a) lokacija i vrsta radova;
- (b) uključeni elementi mreže;
- (c) procijenjeni datum početka radova i njihovo trajanje; i
- (d) kontaktna točka.

U zahtjevu poduzetnika koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javne komunikacijske mreže navodi se područje na kojem se namjeravaju postaviti elementi elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. U roku od dva tjedna od dana primitka pisanog zahtjeva, mrežni operatori moraju pružiti tražene informacije pod razmjernim, nediskriminirajućim i transparentnim uvjetima. Države članice mogu dopustiti ograničavanje pristupa osnovnim informacijama samo ako se to smatra nužnim s obzirom na sigurnost mreža i njihovu cjelovitost, nacionalnu sigurnost, javno zdravlje ili sigurnost, povjerljivost ili operativne i poslovne tajne.

2. Mrežni operator može odbiti zahtjev na temelju stavka 1.:

(a) ako je tražene informacije učinio javno dostupnima u elektroničkom obliku; ili

(b) ako je pristup tim informacijama osiguran putem jedinstvene informacijske točke.

3. Države članice osiguravaju da svaki mrežni operator putem jedinstvene informacijske točke stavlja na raspolaganje osnovne informacije iz stavka 1.

4. Države članice osiguravaju da, u slučaju spora u vezi s pravima i obvezama predviđenima ovim člankom, svaka stranka ima pravo uputiti spor nacionalnom tijelu za rješavanje sporova. Nacionalno tijelo za rješavanje sporova donosi, vodeći u potpunosti računa o načelu proporcionalnosti, obvezujuću odluku o rješavanju spora u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju u roku od dva mjeseca, osim u iznimnim okolnostima, ne dovodeći u pitanje mogućnost bilo koje stranke da se vezano za konkretni slučaj obrati sudu.

5. Države članice mogu propisati izuzeća od obveza predviđenih ovim člankom za građevinske radove male vrijednosti ili u slučaju kritične nacionalne infrastrukture. Takve izuzeća moraju biti odgovarajuće obrazložena. Zainteresiranim strankama daje se prilika da u razumnom roku dostave komentare na nacrt izuzeća. O svakom takvom izuzeću obavješćuje se Komisiju.

Članak 7.

Postupak izdavanja dozvola

1. Države članice osiguravaju da sve relevantne informacije o uvjetima i postupcima koji se primjenjuju kod izdavanja dozvola za građevinske radove koje je potrebno poduzeti radi postavljanja elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, uključujući sve informacije o izuzećima koja se primjenjuju na te elemente u vezi s nekim ili svim dozvolama propisanim prema nacionalnom pravu, budu dostupne putem jedinstvene informacijske točke.

2. Države članice mogu propisati pravo svakog poduzetnika koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javne elektroničke komunikacijske mreže da podnese, putem jedinstvene informacijske točke koristeći se elektroničkim sredstvima, zahtjeve za potrebne dozvole za građevinske radove koji su potrebni radi postavljanja elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da nadležna tijela izdaju ili odbiju izdati dozvole u roku od četiri mjeseca od dana primitka cjelokupnog zahtjeva za dozvolu, ne dovodeći u pitanje druge posebne rokove ili obveze utvrđene radi ispravnog vođenja postupka koji se primjenjuje na postupak izdavanja dozvola u skladu s nacionalnim pravom ili pravom Unije ili žalbenih postupaka. Države članice mogu propisati da se, iznimno, u odgovarajuće opravdanim slučajevima taj rok može produljiti. Svako produljenje mora biti najkraće moguće kako bi se izdala ili odbila izdati dozvola. Svako odbijanje mora se propisno obrazložiti na temelju objektivnih, transparentnih, nediskriminirajućih i razmjernih mjerila.

4. Države članice mogu osigurati da svaki poduzetnik koji daje na korištenje ili je ovlašten za davanje na korištenje javnih komunikacijskih mreža i koji je pretrpio štetu kao posljedicu nepoštovanja rokova primjenjivih prema stavku 3. ima pravo na naknadu pretrpljene štete u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 8.

Fizička infrastruktura unutar zgrade

1. Države članice osiguravaju da sve novoizgrađene zgrade na lokaciji krajnjeg korisnika, uključujući njihove elemente u zajedničkom vlasništvu, a za koje su zahtjevi za građevinske dozvole podneseni nakon 31. prosinca 2016., budu opremljene fizičkom infrastrukturom unutar zgrade prilagođenom mreži velike brzine sve do zaključnih točaka mreže. Ista se obveza primjenjuje i u slučaju opsežnih radova na obnovi za koje su zahtjevi za građevinske dozvole podneseni nakon 31. prosinca 2016.

2. Države članice osiguravaju da sve novoizgrađene višestambene zgrade, za koje su zahtjevi za građevinske dozvole podneseni nakon 31. prosinca 2016., budu opremljene pristupnom točkom. Ista se obveza primjenjuje i u slučaju opsežnih radova na obnovi u vezi s višestambenim zgradama za koje su zahtjevi za građevinske dozvole podneseni nakon 31. prosinca 2016.
3. Zgrade koje su opremljene u skladu s ovim člankom ispunjavaju uvjete za dobivanje dobrovoljne oznake „pripremljeno za širokopojasni pristup internetu” u državama članicama koje su odabrale uvesti takvu oznaku.
4. Države članice mogu propisati izuzeća od obveza utvrđenih u stavcima 1. i 2. za kategorije zgrada, osobito zgrada s jedinstvenim stambenim prostorom, ili opsežnih radova na obnovi u slučajevima u kojima je ispunjavanje tih obveza nerazmjerno, primjerice u smislu troškova individualnih vlasnika ili etažnih vlasnika ili u smislu vrsta zgrada, poput posebnih kategorija spomenika, povijesnih zgrada, kuća za odmor, vojnih zgrada ili drugih zgrada koje se koriste za potrebe nacionalne sigurnosti. Takva izuzeća moraju biti odgovarajuće obrazložena. Zainteresirane stranke imaju priliku u razumnom roku dati komentare na nacrt izuzeća. O svakom takvom izuzeću obavješćuje se Komisiju.

Članak 9.

Pristup fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade

1. Države članice osiguravaju da, podložno prvom podstavku stavka 3., svaki pružatelj usluge javne komunikacijske mreže ima pravo o svom trošku uvesti svoju mrežu do pristupne točke.
2. Države članice osiguravaju da, podložno stavku 3. prvom podstavku, svaki pružatelj usluge javne komunikacijske mreže ima pravo pristupiti bilo kojoj postojećoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže velike brzine ako je udvostručavanje tehnički neizvedivo ili ekonomski neučinkovito.
3. Države članice osiguravaju da svaki nositelj prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade udovolji svim razumnim zahtjevima za pristup podnesenima od strane pružatelja usluga javne komunikacijske mreže pod pravičnim i nediskriminirajućim uvjetima, prema potrebi uključujući cijenu.

Ako se sporazum o pristupu iz stavka 1. ili stavka 2. ne postigne u roku od dva mjeseca od dana primitka formalnog zahtjeva za pristup, države članice osiguravaju da stranke imaju pravo to pitanje iznijeti pred nadležno nacionalno tijelo za rješavanje sporova kako bi se procijenila usklađenost sa zahtjevima predviđenima u tim stavcima. Nacionalno tijelo za rješavanje sporova donosi, vodeći u potpunosti računa o načelu proporcionalnosti, obvezujuću odluku o rješavanju spora u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju u roku od dva mjeseca, osim u iznimnim slučajevima, ne dovodeći u pitanje mogućnost bilo koje stranke da se vezano za konkretni slučaj obrati sudu.

4. Države članice mogu odobriti izuzeća od stavaka od 1. do 3. za zgrade u kojima je pristup postojećoj mreži koja završava na lokaciji krajnjeg korisnika i koja je prikladna za pružanje usluga elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina osiguran pod objektivnim, transparentnim, razmjernim i nediskriminirajućim uvjetima.
5. U nedostatku dostupne infrastrukture unutar zgrade prilagođene mreži velike brzine, države članice osiguravaju da svaki pružatelj usluga javne komunikacijske mreže ima pravo završiti svoju mrežu u prostorijama pretplatnika, uz suglasnost pretplatnika, pod uvjetom da se pritom na najmanju moguću mjeru svede utjecaj na privatnu imovinu trećih osoba.
6. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo vlasništva vlasnika pristupne točke ili fizičke infrastrukture unutar zgrade u slučaju kada nositelj prava korištenja te infrastrukture ili pristupne točke nije njihov vlasnik ni pravo vlasništva bilo kojih trećih osoba, kao što su vlasnici zemljišta i vlasnici zgrada.

Države članice mogu utvrditi pravila o primjerenosti financijskoj naknadi osobama koje trpe štetu zbog izvršavanja prava predviđenih ovim člankom.

Članak 10.

Nadležna tijela

1. Države članice osiguravaju da svaku od zadaća dodijeljenih nacionalnom tijelu za rješavanje sporova obavlja jedno ili više nadležnih tijela.
2. Nacionalno tijelo za rješavanje sporova koje imenuju države članice na temelju stavka 1. pravno je odvojeno od bilo kojeg mrežnog operatera i funkcionalno neovisno o njemu. Države članice mogu nacionalnom tijelu za rješavanje sporova odobriti zaračunavanje naknada za pokriće troškova obavljanja njemu dodijeljenih zadaća.

3. Države članice zahtijevaju da sve stranke u potpunosti surađuju s nacionalnim tijelom za rješavanje sporova.
4. Države članice imenuju jedno ili više nadležnih tijela na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini za obavljanje funkcije jedinstvene informacijske točke iz članaka 4., 6. i 7. Kako bi se pokrili troškovi obavljanja tih funkcija, države članice mogu omogućiti zaračunavanje naknada za korištenje jedinstvenih informacijskih točaka.
5. Države članice do 1. srpnja 2016. obavješćuju Komisiju o identitetu svakog tijela koje je u skladu s ovim člankom nadležno za obavljanje funkcije prema ovoj Direktivi i o svakoj njegovoj izmjeni, prije nego što to imenovanje ili izmjena stupe na snagu.
6. Protiv svih odluka koje donese bilo koje nadležno tijelo iz ovog članka može se, u skladu s nacionalnim pravom, podnijeti žalba sudu.

Članak 11.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju u slučaju kršenja nacionalnih mjera usvojenih na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere kako bi se osigurala njihova provedba. Propisane sankcije moraju biti primjerene, djelotvorne, razmjerne i odvraćajuće.

Članak 12.

Preispitivanje

Komisija do 1. srpnja 2018. dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o provedbi ove Direktive. Izvješće uključuje sažetak o utjecaju mjera predviđenih ovom Direktivom i procjenu napretka u ostvarivanju njezinih ciljeva, uključujući i to bi li i na koji način Direktiva mogla dalje doprinositi ostvarivanju ambicioznijih ciljeva širokopojasnog pristupa od onih utvrđenih u Digitalnoj agendi.

Članak 13.

Prenošenje

Države članice do 1. siječnja 2016. donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One o tome obavješćuju Komisiju.

One primjenjuju te mjere od 1. srpnja 2016.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se prilikom njihove službene objave na nju upućuje. Načine tog upućivanja određuju države članice.

Članak 14.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 15.

Adresati

Ova Direktiva upućena je državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 15. svibnja 2014.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
D. KOURKOULAS